

402. Verslag seniorenwandeling Natuurgroep Gestel op woensdag 14 mei 2025.

Inleiding

Het verzamel- en vertrekpunt was dit keer de parkeerplaats bij zwembad 'Zegenwerp', gelegen aan de Esscheweg nummer 5 in Sint-Michielsgestel.

Mocht u belangstelling hebben voor deze maandelijkse seniorenwandeling, dan mag u contact opnemen met de organisator van de wandeling: michel.langenberg@home.nl Tel: 06 22432941.

De 'kelkbeuk' bij ingang zwembad "Zegenwerp". (Eigen foto)

Inleiding

Als er vertrokken gaat worden vanaf genoemd zwembad dan mag u denken aan een bezoek aan *Landgoed Zegenwerp*. Je komt dan ook in de omgeving van golfclub [De Dommel](#) en de Dommel zelf als beek en als kleine rivier. Naast het feit dat in

de maand mei veel bloeiende wilde planten en grassen te zien zijn, kunnen we ook oude interessante bomen en struiken, vogels, stinzenplanten, waterplanten en ander natuur tegenkomen. We laten ons verrassen door onze eigen natuurgidsen: Gijs, Michel, Nori en Thea.

Vanaf pagina 55 van het boekje *Brugman vertelt*, wordt Landgoed Zegenwerp uitgebreid beschreven. Voor de belangstellenden wil ik daar graag naar verwijzen. We gaan nu op pad om te kijken wat we te zien krijgen tijdens de wandeling. Verslaglegger wandelt mee met de groep Irene Derks; IVN-gids en gids bij de Natuurgroep Gestel. Het weer was uitstekend, aantal deelnemers 82. Maar toch eerst even naar:

Landgoed Zegenwerp

- Is een oud adellijk landgoed; 70 hectare groot.
- Landgoed Zegenwerp wordt al genoemd in 1306.
- In de 15^e eeuw werd er al een kasteel gebouwd. In de 18^e en 19^e eeuw verbouwd tot wat er nu staat; *Huize Zegenwerp*; een prachtig landhuis; heelzeker aan de buitenkant!
- Licht op de westoever van de beek/kleine rivier de Dommel.
- De Dommel is toch 120 km lang, begint in België, loopt vervolgens door Limburg en tot slot nog 85 km op Noord-Brabants grondgebied om in Den Bosch in de Maas te eindigen.
- Eens woonde op het landgoed baron Willem Alting Lamooreel van Geusau. Niet de eerste de beste! Alleen de naam al!
- Van 1810 tot 1824 was hij burgemeester van Gestel.
- Hij kocht het landgoed 1809 en verkocht het weer in 1828.
- Het landgoed zelf ligt op een flinke dekzandrug, tezamen met het Landgoed Venrode.
- 'Dekzand' is opgewaaid fijnkorrelig zand dat het binnenland van Nederland bedekt en ontstaan is in de laatste ijstijd, zo'n 15.000 jaar geleden.
- 'Dekzandruggen' zijn 'hoogtes van dekzand' en geeft altijd glooiend terrein. Hier en daar hebben we dat gemerkt.
- Op een gedeelte van dit landgoed ligt het terrein van 'Golfclub de Dommel'; 18 holes vanaf 2014; ook glooiend!

- Op de Dommel werd gevist. Met een visnet; de **zeeg**. Die werd met de hand óver en dan in het water geworpen. Vandaar de naam 'Zegenwerp'; werpen met de zeeg!
- Vanaf 1850 werd het landgoed omgevormd naar Engelse landschapsstijl; 'slingerende paden, waterpartijen en onverwachte vergezichten' luidt een soort van definitie.
- Óp het landgoed: Een bomenwei of? Dé bomenwei? Waarover later iets meer.

Wat zag de groep en wat kwam onderweg aan de orde bij de groep gids Thea?

Een oud bos, varens, de adelaarsvaren, de hulstvlieg, een bloeiende vlierstruik, de bloeiende acacia, de Amerikaanse vogelkers, de lariks, de meikever, het beukenbos, het eerste blad van een beukenboom, de Bleke oesterzwam, de manderijneend, de Gele lis, robertskruid, nagelkruid, Stinkende gouwe, Lelietje van de dalen, Gewone salomonszegel, koningsvaren, Gele aardbei (?), Overblijvende (of Gewone?) ossentong, Kruipe braam en bomen in dé bomenwei. Verslaglegger neemt enkele van de genoemde onderdelen met u door:

1. Wat zijn oude bossen?

Thea roerde dit onderwerp aan. Voor zover verslaglegger bekend, zijn daar al meerdere boeken over geschreven. De groep stond op dat moment bij een bosperceel waar veel **adelaarsvarens** groeien. Wat wil het geval? Adelaarsvarens, waarover verderop meer, is in ons land een indicator (een aanwijzing) voor bossen met een hogere, dus oudere, leeftijd. Vertelde de gids. Een soort van definitie voor wat **oude bossen** zijn, luidt:

"Oude bossen zijn bossen die voor zover gekend (bekend) steeds bos zijn geweest. Oude en daarop volgende topografische landkaarten spelen daarbij een belangrijke rol". Maar er is meer:

Oude bossen? Bomen van één of meerdere soorten spelen daarbij een belangrijke rol als zij tezamen een gesloten keten vormen. Het bosoppervlak zou daarbij minimaal voor 70% bedekt moeten zijn met boomkronen of boomkruinen.

Maar een bos heeft meer dan bomen alleen; bomen, struiken, planten, dieren, schimmels en bacteriën die daar, afhankelijk van elkaar, samenleven.

In **oude bossen** kun je ondermeer de volgende wilde planten tegenkomen: Slanke sleutelbloemen (hier nog nooit gezien), bos-anemonen, Wilde hyacinten, dalkruid, Gewone salomonszegel en Lelietjes van de dalen e.d. (Stinzenplanten). Onze groep heeft er meerdere gezien tijdens de wandeling Wanneer dit soort planten al vóór 1870 daar groeiden, maar wie weet dat, dan mag je al denken aan ' **oude bossen**'.

2. Varens, adelaarsvaren én z'n naam

Zie ook '**Varens**' pagina 89 in jubileumboekje *Brugman vertelt*.

- Varens, ik schreef het hiervoor, groeien hoofdzakelijk op zandgrond in bosrijke omgevingen; dus ook deze adelaarsvarens.
- De adelaarsvaren is de meest verspreide soort van alle soorten over de wereld; een 'kosmopoliet' heet dat dan.
- Maar ze zijn giftig voor mens en dier.
- Op de juiste plaats en de juiste grond groeiend, verspreidt hij zich ook vegetatief; d.w.z. door ongeslachtelijke voortplanting.
- Uit één cel kan, via een natuurlijk ingewikkeld proces, een nieuwe adelaarsvaren groeien. Dat is niet de enige manier!
- *Een kenmerk van de adelaarsvaren is dat een alleenstaande bladsteel veelal groeit vanuit een knopje op de horizontaal ondergronds groeiende wortelstengel, wortelstok of rizoom en zich van daaruit naar de oppervlakte wurmt en boven de grond gekomen, als adelaarsvaren weer een heel seizoen groeit.*
- Andere varens groeien in bundels.
- Adelaarsvarens zijn niet bloeiende planten die zich ook voortplanten via sporen zoals alle andere varens.
- De sporenhoopjes liggen onder de omgekrulde bladrand van de varen van de drie tot viermaal geveerde bladeren.
- Sporenvorming is het grootst in goede wijnjaren. Goed of niet goed? Bijna zeker goed; een nat voorjaar en een warme zomer doen sporenvorming en wijnstruiken goed.

- Sporenhoopjes ónder omgekrulde bladrand (Foto Nature Today, m.h.d.)
- Wat je boven de grond ziet is steeds in feite maar één stengelblad. Je ziet meerdere stengelbladeren die mogelijk tot één plant behoren.
- In de herfst vallen alle stengelbladeren óm en bruinverdord plat neer op de dikke laag varens van de voorgaande jaren.
- Omdat ze giftig zijn voor mens en dier spoelen giftige stoffen bij regenachtig weer de grond in. Das wel 'n negatiefje puntje!
- De stengelbladeren worden tot een meter hoog; soms tot drie meter.
- Het is onze grootste varen.
- Dat wel! Maar? Adelaarsvarens dulden geen andere planten om zich heen. Het is ook altijd wat!
- Ze onttrekken vocht uit de bodem, ontnemen ander groen het licht en ontnemen voedingsstoffen uit de toch al karrige grond. Licht invasief?
- In de maand mei verschijnen ze weer, prachtig gekruld en dwars door de verdorde laag heen.
- *Snijdt je in de herfst een bladsteel aan de voet door, dan zien sommigen er met enige fantasie een tweekoppige adelaar in wat de naam adelaarsvaren zou verklaren.*
- Is er iets positief te melden? Op internet las ik dit; letterlijk:
- Adelaarsvarens bieden een goede habitat voor broedende vogels en dekking voor andere vogels, zoogdieren, amfibieën en reptielen. Parelmoervlinders leven in habitat

(leefgebied – biotoop) die gedomineerd worden door ade-laarsvarens en vliegen van april tot half augustus over de toppen van de plant.

3. De hulstvlieg

Wij komen uit bij een hulststruik met een 'beschadigd' hulstblad, veroorzaakt door een **hulstvlieg**. Dat is niet direct iets nieuws, want dat komt meer voor. Maar is, naar ik meen, hier nog nooit besproken. Gids Thea vertelt en verslaglegger vindt ook nog wat.

De hulstvlieg is een vliegensoort uit de familie van de mineervliegen. Hij **mineert*** op jonge hulstbladeren. De hulstvlieg is daarom een **bladmineerder**. Dat vraagt om uitleg:

Een (blad)mineerder is een insect (er zijn verschillende soorten insecten) die eitjes legt op of in een plant, veelal een blad of een bladstengel. De larven die uit de eitjes komen voeden zich met in het blad aanwezige bladweefsel of bladmoes. Binnen het blad, tussen de boven- en de onderkant, ontstaan gangen, ook wel mijnen (*gangen*) genoemd. Je ziet dan kronkelige lijnen of blaasjes in het blad. Daarom worden ze '**mineerders**'* genoemd. De zeer kleine 'mijnwerkers' verlaten later in het jaar het blad om zich in de grond te gaan verpoppen. Uit de pop komt weer een hulstvlieg en de cyclus is voltooid. Nog wat aandachtspunten:

- De hulstvlieg heeft (gelukkig voor de hulst) natuurlijke vijanden, waaronder sluipwespen en mezen.
- Het blad van waardplant hulst, is taai en dat kan voor de hulstvlieg zelf een probleem zijn. Want?
- De hulstvlieg kan met zijn scherpe legboor, ook wel '**eierplaatser**' genoemd, de eitjes wel binnen een hulstblad bezorgen. Met moeite, heb ik begrepen.
- De larven die uit de eitjes komen en binnen het blad hun buik vol eten, lijken mindergoed bereikbaar voor de gifspuit en daardoor moeilijk te bestrijden. Maar dat valt in de praktijk mee.
- Mezen en gaasvliegen (bijna doorzichtige groene insecten) zien kans dwars door het blad te prikken en de larven eruit te peuteren en ze vervolgens op te peuzelen.
- Ook spinnen, oorwormen en mieren weten de larven te vinden.
- Wat dat betreft leven de mineerders in feite vol gevaren.

- De mineerders met rust laten werkt gewoon beter dan proberen ze met de gifspuit uit te schakelen.
- De natuur zelf lost de problemen zelf op. Alleen al daarom zijn insecten belangrijk.
- De aangetaste hultstbladeren verdrogen en vallen af. De hultststruik of boom kan dat goed hebben. Kijk maar eens ónder een hultsboom; veel dood blad te zien. En zo heurt dat!

4. Een Gewone vlier(struik)

Crèmekleurige vlakke bloemschermen van een Gewone vlier. (Eigen foto; is niet de vlier die wij zagen)

Hij groeide gewoon aan en tegen de voet van een willekeurige boom. Leek wel **opschot** (jonge takkengroei aan struiken of bomen vanuit de stobbe of boomstam). Zeer waarschijnlijk

'gezaaid' door een vogel. Hij viel op omdat ie in bloei stond met zijn crèmekleurige bloemen en grote vlakke bloemschermen. De **Gewone vlier** is een heester of struik; eerst met bloemen en later met eetbare bessen.

De 'Gewone' komt in Nederland het meest voor. Want? We kennen hier ook de tros- of bergvlier en de peterselievlier. Die zie je aanmerkelijk minder. De Gewone vlier kan wel zeven meter hoog worden en graag klimmen als tie de mogelijkheid heeft. Maar is geen echte klimmer in de zin van het woord.

Vlierstruiken kunnen wel enige tientallen jaren oud worden. De Gewone groeit als 'onkruid', dientengevolge is hij ook een krachtige groeier. Hij doet het prima op onvruchtbare grond, op vuilnisbelten, in kippenrennen, in bossige bermen en op boerenerven. En toch? Is tie mooi en nuttig!

In september/oktober zien we de vruchttrossen komen. De vlierbessen zijn eerst groen, dan rood en worden later zwart. Vogels en insecten zijn dol op de bessen. Maar? Van de bessen kunnen wij, mensen, jam, siroop, bessensap, wijn en nog veel meer maken. Ook zijn de bessen vitaminerijk. Daarnaast hebben de bessen medicinale eigenschappen. In de natuur, zei eens de bioloog, heeft alles zijn nut; ook de vlier.

De Gewone vlier is inheems, hoort hier dus thuis, draagt bij aan de diversiteit van Nederland en aan het bodemleven. Wat dat betreft zou de **Gewone vlier** best wat meer aandacht mogen krijgen. Verslaglegger heeft iets met deze vlier; vind het een prachtstruik!

Waar ging het om in "**de week van de Biodiversiteit**" van 17 t/m 25 mei?

Biodiversiteit is alles wat leeft. Het is de grote rijkdom aan "soorten; dieren, planten en micro-organismes die onze aarde kent. Dankzij de biodiversiteit blijft het leven op aarde in evenwicht. Zonder onze planeetgenoten kunnen wij niet overleven". Er zijn tientallen omschrijvingen; Deze is van Greenpeace!

5. De Bleke oesterzwam

- We staan letterlijk en figuurlijk stil bij deze zwam. De gids vertelt in het kort en verslaglegger vindt ook nog wat.
- De Bleke oesterzwam is een schimmel, een **paddenstoel**, die erg lijkt op de Gewone oesterzwam.

- Hij komt voor op levende en dode boomstammen, stronken en takken van loofbomen in bossen en parken.
- Onze groep zag de Bleke op een liggende halfrotte boomstam (zie foto)
- Hij heeft een lichtgekleurde *hoed* en een dunne gladde hoedhuid.
- De rand van de hoed is opgerold.
- Meestal groeit hij op beukenstammen en beukentakken.
- De vruchtlichamen groeien veelal in groepjes tegen en bij elkaar.
- De vruchtlichamen zijn te zien van mei t/m oktober.
- De Bleke oesterzwam komt nagenoeg over de hele wereld voor m.u.v. Antarctica en Afrika.
- In Nederland is tie algemeen.
- Het is een warmteminnend soort.
- Naast de Bleke oesterzwam, bestaan ook de Gewone- en de Kruisdistel oeverzwam.
- Oesterzwammen zijn eetbaar.

Eigen foto van de Bleke oesterzwam; foto gemaakt op 14 mei op landgoed Zegenwerp.

6. Zaadlob of kiemblad van een beuk

Het eerste kleine blaadje dat uit de grond komt bij een beuk (niet de haagbeek), (*Fagus sylvatica*) is een **zaadlob**. Bij de kieming van de beuk komen de zaadlobben als groene, breed-ovale bladen boven de grond. Ze zijn in het zaad als een waaier in de lengte opgevouwen en werken zich door een kleine spleet uit de beukenoot naar buiten. Deze zaadlobben spelen een belangrijke rol bij de eerste groei van de jonge beuk, omdat ze voedingsstoffen bevatten die de kiemplant helpen om zich te ontwikkelen voordat de echte bladeren verschijnen.

7. Een meikever of Gewone meikever

Meikever! (Foto Pixabay m.h.d.) Huh!

Wij werden onderweg bijna 'overvallen' door een **meikever**; ik dacht zelfs door enkele meikevers. Die zie je niet het hele jaar door. Er zouden er dit jaar veel zijn. Dat zou dan weer komen, als je Vogelbescherming moet geloven, en dat doe ik, omdat het dit jaar in mei droger is dan normaal, en? Omdat het de maand mei is.

De meikever werd besproken en voor de liefhebbers heb ik nog wat punten bij elkaar gesprokkeld:

- De meikever of de Gewone meikever is ingedeeld bij de orde van de kevers en wel bij de familie van de bladsprietkevers.
- De meikever is een insect, heeft een lengte van 3 centimeter en is daarmee middelgroot onder de kevers.
- De dekschilden en de poten van de meikever zijn kastanjebruin.
- Meikevers heten niet voor niets 'meikevers'. * Zie verderop!
- In de maand mei kruipen de meikevers in hun **volwassen-vorm** uit de grond.
- Volwassen blijven ze maar enkele weken.
- In die periode vreten ze zich klem aan bladeren en planten en? Planten ze zich voort.
- De meikever heeft een aantal opvallende kenmerken.
- Ze hebben roodkleurige antennes, driehoekige patronen op de zijkant van het zwarte lijf, daarnaast maken ze bij het vliegen een brommend geluid.
- Niet vanuit hun mond, maar met hun voorvleugels door ze omhoog te klappen.
- De larven van de meikever heten 'engerlingen'. Waar heb ik dat woord meer gehoord?
- Die zien vlezig en wit uit, hebben de bruine kop en een donker achterlijf.
- Het lijf van de engeling is gekromd (vorm XXL-garnalen in C-vorm).
- Het duurt 3 tot 4 jaar voordat ze zich ontpoppen tot een meikever. Daarna?
- Sterft de meikever. Taak volbracht!
- Meikevers? In *juli kom je, staat ergens geschreven, geen meikever meer tegen. 'Das lijkt logisch' zou Johan zeggen!

8. Robinia is een boom

“Een bloeiende acacia”, werd er geroepen. Maar?

- Het is een ‘bloeiende **robinia**’!
- Het woord ‘acacia’ is wel terug te vinden in de wetenschappelijke naam; *Robinia pseudo**acacia***. De boom is vernoemd naar J.Robin (*1550 † 1629) een Franse hovener aan het Franse Hof en botanicus.
Pseudoacacia gaat voor “lijkt op een acacia”.
- Onze groep kwam uit bij deze bloeiende **robinia**.
- Er bestaat wel een acacia, de Zilveracacia (*Acacia dealbata*); **Acacia** betekent ‘gestekelde boom’, *dealbata* betekent ‘wit’; de bloemen wordt hier bedoeld.
- ‘Onze robinia’ is een **invasieve** boom; een boom die van nature in Nederland **niet** thuis hoort. En? Door de mens, met opzet of per ongeluk naar binnen is gehaald.

- Maar, 'we love' wel zijn hout; Robinia hout! Voor (tuin)meubelen.
- De robinia staat niet alleen bekend om z'n forse zaadproductie, maar ook om gemakkelijke vegetatieve vermeerdering door wortelopslag. Dit is het **invasieve**.
- Vooral dat wortelgestel **was** zeer geschikt voor het vasthouden van dijken en hellingen. Maar?
- Die dijken en hellingen moesten wel nat of vochtig zijn.
- Die tijd is voorbij. Dijken en hellingen zijn té droog en daarom stapte men van die robinia's af. Er volgen meer boomsoorten die al te droog staan of droog gaan staan.
- De robinia bloeit eind lente/begin zomer; de bloemen zijn 'vlinder bloemen'.
- Vlinderbloemen? Hun bloemen lijken op vlinders, en? Trekken vlinders en insecten aan.

9. **Robertskruid** is een in de natuur voorkomende plant

Is een plant die we onderweg verschillende keren zagen en waar de aandacht op werd gevestigd. Tot heden heeft verslaggever daar nooit schriftelijk aandacht aan besteed. Dat gaat nu wel gebeuren:

- **Robertskruid** voert de wetenschappelijke naam *Geranium robertianum*.
- Gerânion uit *Geranium* is Grieks en betekent 'kraanvogel', een op een ooievaar gelijkende vogel met een lange rechte snavel. De naam zinspeelt op het lange gesnavelde 'zaaddoosje' of 'vruchtkhuisje', dat lijkt op een snavel waarin zaad wordt opgeborgen. Lijkt wat ver gezocht? *Robertianum*; is genoemd naar de Heilige Robertus die de geneeskrachtige eigenschappen van de plant ontdekte en bekend maakte; las ik allemaal in een wetenschappelijk plantennamenboek
- Robertskruid, werd vroeger ookwel *Stinkende ooievaarsbek* genoemd, is inderdaad een plant uit de ooievaarsbekfamilie en behoort tot de geslacht geranium.
- Karakteristiek en onmiskenbaar is de geur van deze plant. Na aanraken, wrijven, ruik je een muskusgeur (van het muskushert), geur van vossen en van goedkope zeep (?)
- Robertskruid is te herkennen aan de:

- **Bladeren**: Ingesneden geveerde bladeren die globaal een driehoek vormen en opnieuw bestaan uit driehoeken (letterlijk).
- **Bloemen**: Veel kleine bloempjes, iedere bloem heeft 5 bloembladen, fel roze en? Heel uitzonderlijk wit; dat is dan **een albino**. Geen grapje!
- **Stengels en bladeren**: Hebben duidelijk een rode schijn.
- **De snavelvrucht**: Wanneer de snavelvrucht verdroogd is, springt de 'snavel' open en kunnen de zaadjes wel 6 meter weggeschoten worden. Het laatste schijnt uniek te zijn.
- Die '**ooievaarsbek**' verschijnt na de bloei. Ja, natuurlijk!
- De bloeitijd is van mei tot en met september; soms tot in november.
- Het is een waardplant (nodig voor de vermeerdering) voor vlinders en vliegen
- Robertskruid is te vinden in bossen, in onderbegroeiing, langs waterwegen, parken, tuintjes en wegkanten.
- Alle onderdelen van deze Robert bevatten **allerlei oliën*** die gebruikt worden in de kruidengeneeskunde.
- Te denken valt aan bloedstelping, oogontsteking, huiduitslag, dauwwormen, mondontsteking en desinfecterende middelen,
- Kwa mineralen bevat deze plant, calcium, kalium en fosfor.
- Met genoemde '**allerlei oliën**' wordt bedoeld: tanninen, etherische oliën en geranine.
- Een lang verhaal, maar is te vinden in schillen, pitten en stengels van planten.
- Zo bevat wijn tanninen, ofwel looizuur; geeft de wijn balans en structuur. Staat ergens geschreven!
- **Einde Robertskruid**! Zie hierna tekening van robertskruid.

Robertskruid, (tekening) zie bloem, blad en de gesnavelde zaaddoosjes.

10. Gewone ossentong is ook een in de natuur voorkomende plant

- Deze inheemse plant zagen wij in bermen met bomen.
- Buiten Europa wordt de plant als onkruid gezien.
- Ossentong is een geslacht uit de *Ruwbladigen familie* die 40 soorten telt.
- De wetenschappelijk naam is *Anchusa* (ossentong) *officinales* (van de apotheek = medicinaal).
- In Nederland komen drieplanten *ossentongen* voor; de Gewone-, de Geelwitte- en de Kromhals ossentong.
- 'Gewoon' of 'gewone' omdat die het meest voorkomt onder dit soort en/of om onderscheid te maken tussen soorten uit hetzelfde geslacht.
- Uit deze familie komen planten voor als: bernagie, smeerwortel, longkruid, hondstong, vergeet-mij-nietje en phacelia (bijenvriend of bijenbrood als Nederlandse naam en een groenbemester).

Gewone ossentong (Foto *Picture This*) HD; Hartelijk Dank!

- Ruwbladigen verwijst naar ruwe stijve haren op stelen, bladeren, knoppen, ja zelfs op bloemen. Soms zijn die ruwe haren ook stekelig en? **Gekromd**.
- Die stijve **gekromde** borstelige haren, tot op de vruchtjes aanwezig, geven de gelegenheid meegevoerd te worden door dieren; om het zaad te verspreiden.
- In de vrije natuur kun je deze plant tegenkomen op zandige, voedselarme grond en in, vooral, de duinen.
- Het blad van ossentong is lang en smal, ruw behaard en voelt aan als de stroeve tong van een os of koe. Daarom de naam *ossentong*.
- De bloemen zijn blauw tot paars en bloeien van mei tot in september.
- Bij de ruwbladigenbloemen zijn 5 kelk- en 5 bloemblaadjes te zien.
- Gewone ossentong is (was) ook een verfplant; uit de wortels; niet uit de bloemen.
- Insecten bezoeken tijdens de bloei deze plant graag om de nectar.

- Gewone ossentong werd medicinaal voor verschillende doeleinden gebruikt, te weten: als laxeermiddel, tegen zwaarmoedigheid, is hartversterkend, tegen huidirritaties, voor thee, tegen hoest, verkoudheid en darmklachten.

11. De Bomenwei of Schapenwei

Gekomen nabij Huize Zegenwerp, Qua bouw een 'eenvoudig' landhuis uit 1700, kwamen wij uit bij de bomenwei, een arboretum, dat vroeger een schapenwei zou zijn geweest. Een schapenwei was omheind; een 'kraal' d.i. een omsloten ruimte. Dat moet hier zijn geweest. De schapen maakten plaats voor meerdere nu monumentale solitaire bomen. Het is altijd een genot bij dit eenvoudige maar toch interessant arboretum te vertoeven en te genieten van de bomen daar. Welke bomen zagen wij?

Als eerste de bekende Mammoetboom (*Sequoiadendron giganteum*), een oude- en jonge tulpenboom (*Liriodendron tulipifera*), een Japanse notenboom (*Ginkgo biloba*), een Moerascipres (*Taxodium distichum*) een Weymouthden (*Pinus strobus*), een Hollandse linde (*Tilia x europaea*), een Wierookceder (*Calocedrus decurrens*) en, ik meen, ook nog de Reuzenlebensboom (*Thuja plicata*) en nog wat bekende bomen.

Het blad van de Tulpenboom lijkt op een tulp; de bloem ook!

12. Slot

Verslaglegger ziet dat hij in *Word* bezig is met pagina 19. De bomen laten we even voor wat het is. Waar nog ruimte voor is, is een duidelijke detailfoto van de Tulpenboom; het blad, lijkt op een tulp en de bloeiende bloem eveneens! De foto is gemaakt door Rinus de Laat. Dank je Rinus!

Dit verslag kwam tot stand door de uitleg van de natuurgids, door vragen van de deelnemers, door (eens) gemaakte foto's, door allerlei natuurboeken en door vooral natuur-internet. Vragen of opmerkingen? Mijn e-mail is dag en nacht bereikbaar.

En toen was er bij het zwembad koffie met het bekende koekje, zeg maar 'koek', van de Natuurgroep.

Het was weer een leerzame en gezellige wandeling. Dank aan de gidsen, de koffieverzorgsters en de organisatie van de wandeling. Volgende wandeling is 11 juni aanstaande.

Sint-Michielsgestel, Natuurgroep Gestel, 31 mei 2025

Piet Brugman, p.a.brugman@gmail.com

Blog: <https://brugmanpraat.typepad.com>